

Digital understøttelse af kopisedler og indleveringer i akkordsager efter Rørprislisten

Digital kopihåndtering inden for gældende regler

Til: Blik- & Rørarbejderforbundet, Dansk Metal, TEKNIQ Arbejdsgiverne og DI

Fra: Tommy Andersen, konsulent i Rørprislisten og projektleder

Dato: 8. juli 2026

Grundlag: Rørprislisten af 2025 – indgået mellem Dansk Industri (DIO I), TEKNIQ Arbejdsgiverne, Dansk Metal og Blik- & Rørarbejderforbundet – samt VVS-overenskomsten 2025-2028. Alle citater er gengivet fra de gældende tekster.

Udarbejdet af Tommy Andersen og Claude.

1. Resumé

Denne rapport undersøger, om indleveringer, kopisedler, akkorderingsforslag og akkordregnskaber efter Rørprislisten kan håndteres digitalt inden for de gældende regler. Konklusionen er klar: **Der findes intet krav i Rørprislisten eller VVS-overenskomsten om, at kopibogen skal føres på papir.** Formkravene er gennemgående "skriftligt" og "underskrevet" – ordene "håndskrevet" eller "papir" optræder ingen steder som betingelse for gyldighed.

Tværtimod har overenskomstparterne allerede selv åbnet døren: VVS-overenskomstens Punkt 2, Stk. 8 tillader elektronisk udveksling af *alle* dokumenter i ansættelsesforholdet, og Rørprislistens punkt 01, stk. 14 anerkender udtrykkeligt elektronisk indberetning af arbejdssedler og opstiller samtidig de kvalitetskrav, som denne rapport overfører som princip til kopiområdet. I nabobranchen har TEKNIQ Arbejdsgiverne og Dansk EI-Forbund selv udviklet og udrullet den digitale platform Akkord+, der håndterer aftalesedler og digital skurbog – og på VVS-området anvender Fællessekretariatets opmålere allerede digitale opmålingssystemer, hvori kopisedler indtastes som led i akkordregnskabet.

Det eneste sted, hvor teksten trækker i papirretning, er en fodnote til kritikfrist-skitsen, der definerer aflevering som personlig aflevering eller fremsendelse pr. brev. Rapporten viser, at fodnotens formål – dokumentation af afsendelsesdatoen – opfyldes objektivt bedre digitalt, og anbefaler en to-sporet implementering: (1) et kort bilag til akkordaftalesedlen, som virksomhed og akkordholder kan tiltræde allerede i dag inden for den adgang til skriftlige lokalaftaler, som Rørprislisten selv forudsætter, og (2) et protokollat mellem overenskomstparterne, der generelt ligestiller digital og fysisk kopibog. Udkast til begge tekster er vedlagt i afsnit 9.

2. Baggrund og formål

Langt de fleste virksomheder i VVS-branchen anvender i dag digitale lønssystemer, hvor medarbejderne indrapporterer deres timer elektronisk. Akkordområdets dokumentflow – kopisedler, akkorderingsforslag, arbejds- og ugesedler samt del- og slutregnskaber – kører derimod fortsat i vidt omfang på papir, med de velkendte følger: bortkomne sedler, uklarhed om afleverings- og modtagelsesdatoer, fristoverskridelser der opdages for sent, og tvister hvor parterne står med hver sin version af virkeligheden.

En digital kopibog, der er en 1:1-afbildning af Rørprislistens regler – samme dokumenter, samme frister, samme parter, blot med elektronisk registrering, kvittering og tidsstempling – vil gøre hverdagen enklere for både akkordholder og virksomhed og gøre tvistløsningen hurtigere og mere faktabaseret. Spørgsmålet, som denne rapport besvarer, er, om reglerne tillader det.

3. Formkravene i Rørprislisten 2025

3.1 Kopibogens funktioner i Rørprislisten

Kopibogen er omdrejningspunkt i en række af Rørprislistens centrale bestemmelser. Kravet om ekstrabetaling skal angives i firmaets kopibøger, som forelægges arbejdsgiveren hver uge (punkt 01, stk. 06). Betaling for ikke-prissat arbejde aftales skriftligt, eventuelt i kopibog (stk. 07). Konstaterede fejl og mangler ved akkordens afslutning indføres i kopibog, og afslutningsdatoen fastlægges skriftligt på akkordaftalesedlen eller i kopibogen (stk. 11 og 12). Kopisedler indgår endvidere som bevismateriale ved fagretlig behandling: Ved begæring af mæglingssmøde skal referat af den lokale forhandling vedlægges, eventuelt i form af kopisedler, akkorderingsforslag eller et kritiseret regnskab (stk. 36).

Ingen af disse bestemmelser stiller krav til kopibogens fysiske form. Det afgørende er dokumenternes *indhold*, deres *datering* og deres *frelæggelse* for modparten.

3.2 Det gennemgående formkrav: "skriftligt" og "underskrevet"

En systematisk gennemgang af Rørprislisten 2025 viser, at formkravene konsekvent er formuleret teknologineutralt. Om akkordaftalesedlen hedder det:

"Senest 8 arbejdsdage efter modtagelsen skal akkordaftalesedlen være tilbageleveret i underskrevet stand, hvis andet ikke er aftalt. [...] Når parterne har udfyldt og underskrevet en til formålet udfærdiget akkordaftaleseddel i 2 eksemplarer, beholder akkordholder det ene eksemplar."

Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 02

Om kritik af regnskaber og kopisedler:

"Kritik af fremsendt delregnskab/slutregnskab, skal skriftligt motiveres og meddeles akkordholderen inden 11 arbejdsdage efter indlevering. [...] Kritik af fremsendte kopisedler med opførte daglønstimer eller akkorderingsforslag [...] skal skriftligt motiveres og meddeles akkordholderen inden 8 arbejdsdage efter indlevering."

Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 13

Ordene "håndskrevet", "papir" eller "fysisk" optræder intetsteds i Rørprislistens formkrav. "Skriftligt" betyder i almindelig dansk retsanvendelse tekstform – i modsætning til mundtligt – og omfatter uden videre elektronisk tekst. "Underskrevet" angår vedkendelse og identifikation af afsenderen, hvilket kan opfyldes elektronisk, jf. afsnit 5.

3.3 Elektronisk indberetning af arbejdsedler – og hvad den betyder for kopisedlerne

Rørprislisten indeholder én bestemmelse om elektronisk indberetning, og dens rækkevidde skal angives præcist: Bestemmelsen står under overskriften "Løn og akkordudbetaling" og angår efter sin ordlyd elektronisk indberetning af *arbejdstid*, dvs. arbejds- og ugesedler til lønudbetalingen – ikke kopisedler:

"Hvis der anvendes elektronisk indberetning af arbejdstid, skal medarbejderen modtage kopi af sin indberetning på den e-mailadresse, som medarbejderne har oplyst til arbejdsgiveren, eller via e-Boks. Der skal i den elektroniske indberetning være mulighed for at indberette alle løndelev, herunder genetillæg, betaling for rejsetid m.m. Dette kan ske ved afkrydsningsmuligheder og fritekstfelter."

Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 14 (identisk i VVS-overenskomsten, Punkt 5, Stk. 4)

Bestemmelsen er dermed ikke en direkte hjemmel for digitale kopisedler – den hjemmel findes i overenskomstens Punkt 2, Stk. 8 (afsnit 4) og i fraværet af formkrav (afsnit 3.2). Men den bærer tre slutninger, der rækker ind over kopiområdet. **For det første** behandler Rørprislisten kopisedler og arbejds-/ugesedler som samme dokumentfamilie: Kritikfrist-skitsens første kolonne hedder netop "Kopi-/arbejds-/timesedler", og punkt 01, stk. 13 giver samme 8-dages kritikfrist for "kopisedler med opførte daglønstimer eller akkorderingsforslag samt fremsendte ugesedler med opførte daglønstimer". Når elektronisk indlevering er udtrykkeligt anerkendt for én dokumenttype i denne familie, er det vanskeligt at begrunde et papirkrav for de øvrige, der følger samme parter og samme frister. **For det andet** er grænsen mellem løn- og kopidokumenter ikke skarp: Daglønstimer opført på en kopiseddel udbetales som løn – det er netop derfor, stk. 13 udtrykkeligt regulerer "kopisedler med opførte daglønstimer" – og kravet om, at *alle løndelev* skal kunne indberettes elektronisk, dækker reelt det indhold, kopisedlerne bærer. **For det tredje** har parterne med bestemmelsen selv defineret kvalitetskravene til digitale løsninger – automatisk kvittering til medarbejderen og fuld dækning af alle løndelev via afkrydsning og fritekst. Disse krav overføres i denne rapport som princip til kopiområdet og indgår i kravlisten i afsnit 6.

Bemærk endelig, hvor den fysiske kopibog optræder i samme stykke. Kopibogen anvendes alene til akkordens ekstrakrav – akkorderinger, ekstraarbejde og kopisedler med opførte daglønstimer, jf. punkt 01, stk. 06-07 – og ikke til almindelig timeregistrering eller lønsedler. Alligevel er det i papirsporet, den udleveres: Det er ”i de tilfælde, hvor der ikke benyttes elektronisk indberetning”, at arbejdsgiveren leverer akkordholderen frankererede kuverter til arbejdssedlerne samt kopibog. Udleveringen af den fysiske bog er med andre ord knyttet til den samlede papirlogistik – ikke formuleret som en selvstændig papirpligt for ekstrakravene.

Rollefordelingen er i øvrigt værd at hæfte sig ved: Rørprislisten taler om ”firmaets kopibøger” (stk. 06), og det er arbejdsgiveren, der udleverer bogen, mens akkordholderen fører den og forelægger den ugentligt. Det er altså allerede i dag virksomheden, der stiller kopidokumentationens ramme til rådighed. En virksomhed, der i stedet stiller en digital kopibog til rådighed, viderefører blot denne rolle – med den forskel, at et korrekt indrettet digitalt system (afsnit 6) stiller akkordholderen stærkere end papirbogen: Indleverede dokumenter kan ikke ændres eller bortkomme, hver indlevering kvitteres automatisk, og begge parter har til enhver tid lige adgang til det hele.

3.4 Adgangen til lokale aftaler

Rørprislisten forudsætter gennemgående, at virksomhed og akkordholder løbende indgår skriftlige aftaler: om deling af arbejdet (punkt 01, stk. 05), om betaling for ikke-prissat arbejde ”skriftligt, eventuelt i kopibog” (stk. 07), om forlænget indleveringsfrist (stk. 12) og om forlængede kritikfrister, der ifølge skitsen side 16 kan aftales skriftligt mellem parterne. Samme princip – og dets grænse – kommer til udtryk i protokollatet vedrørende akkorderede priser:

”Virksomheden og akkordholderen kan, såfremt de er enige, skriftligt ved hver akkords opstart indgå aftaler, der afviger fra ovenstående. Aftalerne kan dog ikke tilsidesætte Rørprislisten/Fjernvarmepreislisten eller Landspriskurantens bestemmelser.”

Rørprislisten 2025, protokollat vedr. akkorderede priser, stk. 5

Bestemmelsen angår efter sin ordlyd afvigelser fra protokollatets egne regler, men den illustrerer det generelle princip: Lokale skriftlige aftaler er en del af Rørprislistens system, og grænsen går ved aftaler, der tilsidesætter prislisterens bestemmelser. En aftale om digital kopibog kræver imidlertid slet ikke en fravigelsesadgang, for den fraviger ingenting: Rørprislisten regulerer ikke kopibogens form, og bilaget fastlægger alene *formen* for opfyldelse af kravene om skriftlighed, forelæggelse, datering og frister. Alle materielle regler – priser, tillæg og kritikfrister – gælder uændret. En sådan aftale ligger derfor trygt inden for Rørprislistens rammer og danner grundlag for implementeringsmodellens spor 1 (afsnit 9).

3.5 Et regelsæt med rødder i papirets tid

Rørprislisten fornyes ved hver overenskomstfornyelse – senest med 2025-udgaven – men institutionen er mere end 120 år gammel: Centralvarmearbejdernes Fællesklub udarbejdede i 1900 det første forslag til en fælles prislister, og den første officielle Rørprisliste blev vedtaget i august 1903 og trådte i kraft den 1. september 1903. Grundstrukturen og begrebsapparatet stammer dermed fra en tid, hvor digitale muligheder ikke fandtes i samfundet – en tid før kuglepenen, og hvor telefonen endnu var en sjældenhed. Det ses direkte i teksten: kopibøger, frankererede kuverter, fremsendelse pr. brev og akkordaftalesedler udfærdiget ”i 2 eksemplarer” er alle udtryk for datidens eneste tilgængelige teknologi – papiret. Disse formuleringer er ikke udtryk for et bevidst fravalg af digitale løsninger; de er videreført tekst fra en tid, hvor alternativet ikke eksisterede, og de er i vidt omfang gået uændret igennem de løbende fornyelser, hvor parternes opmærksomhed naturligt samler sig om priser, tillæg og satser.

At fortolkningen bør tage højde for dette, bekræftes af parternes egen adfærd, når teksten faktisk moderniseres: Da elektronisk indberetning af arbejdssedler blev et reelt alternativ, blev det skrevet ind i

Rørprislisten (punkt 01, stk. 14), og overenskomsten fik en generel bestemmelse om elektronisk udveksling af alle dokumenter (Punkt 2, Stk. 8). De tilbageværende papirformuleringer bør derfor læses som det, de er: en beskrivelse af den fremgangsmåde, der var praktisk mulig, da teksten blev skrevet – ikke som et formkrav, der udelukker nutidens.

4. VVS-overenskomstens generelle hjemmel: Punkt 2, Stk. 8

Uden for selve Rørprislisten har overenskomstparterne aftalt en generel bestemmelse om elektronisk dokumentudveksling:

"Alle dokumenter i ansættelsesforholdet der udveksles mellem virksomheden og medarbejderne, kan udveksles via de elektroniske postløsninger som måtte være til rådighed f.eks. via e-mail og e-Boks. Før elektronisk udveksling iværksættes skal medarbejderne 3 måneder før varsles herom. Efter udløb af varslet kan medarbejdere, som ingen mulighed har for at anvende den elektroniske løsning, få udleveret de pågældende dokumenter i papirform ved henvendelse til virksomheden."

VVS-overenskomsten 2025-2028, Punkt 2, Stk. 8 – Elektronisk fremsendelse af dokumenter

Kopisedler, akkorderingsforslag, arbejds- og ugesedler samt akkordregnskaber er utvivlsomt "dokumenter i ansættelsesforholdet der udveksles mellem virksomheden og medarbejderne". Bestemmelsen bruger ordet "alle" og undtager ikke akkorddokumenter. Overenskomsten indeholder dermed allerede en generel hjemmel til digital udveksling – på to betingelser, som begge er rimelige og let opfyldelige: et varsel på 3 måneder ved ensidig indførelse, og en papir-fallback for medarbejdere uden digital adgang.

Bemærk samspillet med spor 1 i afsnit 9: Varslingskravet retter sig mod situationen, hvor virksomheden *ensidigt* lægger dokumentflowet om. Når akkordholderen selv medunderskriver et bilag om digital kopibog ved akkordens opstart, foreligger der et udtrykkeligt samtykke, og parterne står om muligt endnu stærkere end ved den varslede, ensidige model.

5. Almindelig ret: formfrihed og elektroniske signaturer

Dansk aftaleret bygger på formfrihed: En aftale er gyldig uanset form, medmindre lovgivningen undtagelsesvist stiller formkrav. Hverken aftaleloven eller den kollektive arbejdsret stiller krav om papir eller håndskrift for aftaler af den type, Rørprislisten omhandler.

For underskriftskravet gælder EU's eIDAS-forordning (nr. 910/2014, som revideret ved forordning 2024/1183), der er direkte gældende i Danmark. Efter forordningens artikel 25 må en elektronisk signatur ikke nægtes retsvirkning eller bevismæssig værdi alene med den begrundelse, at den er elektronisk. I praksis anvendes elektronisk signering (herunder MitID-baserede løsninger) allerede bredt i byggeriet – til entreprisekontrakter, ansættelsesbeviser og lokalaftaler – uden at gyldigheden anfægtes.

Hertil kommer bogføringsloven (lov nr. 700 af 24. maj 2022), der pålægger langt de fleste virksomheder at opbevare regnskabsmateriale digitalt. Akkordregnskaber, kopisedler med daglønstimer og ugesedler er lønbilag og indgår dermed allerede i dag i et digitalt opbevaringsflow hos arbejdsgiverne – typisk ved at papirsedlen skannes eller indtastes. Den nuværende praksis er altså reelt en dobbeltadministration: Papir på pladsen, digitalt i bogholderiet. En digital kopibog fjerner det ekstra led – og fjerner samtidig de fejl og uklarheder, der opstår i overgangen.

6. Funktionsanalyse: Rørprislistens krav og digital opfyldelse

Tabellen nedenfor sammenstiller de funktioner, kopibog og kopisedler skal opfylde efter Rørprislisten og VVS-overenskomsten, med den måde et digitalt system opfylder dem på. Tabellen kan samtidig læses som en neutral kravspecifikation: Ethvert digitalt kopibogssystem, der ønskes anvendt under Rørprislisten, bør opfylde samtlige punkter.

Krav	Kilde	Digital opfyldelse
Skriftlighed (tekstform)	Gennemgående, bl.a. pkt. 01, stk. 07, 12, 13	Alle registreringer sker i tekstform og kan eksporteres/udskrives som PDF.
Underskrift / vedkendelse	Pkt. 01, stk. 02	Elektronisk signatur eller bekræftelse fra verificeret brugerkonto (e-mail/SMS/PIN), jf. eIDAS art. 25.
To eksemplarer – begge parter har dokumentet	Pkt. 01, stk. 02	Begge parter har permanent adgang til samme uforanderlige original; formålet med de to eksemplarer opfyldes fuldt ud.
Ugentlig forelæggelse af kopibog for arbejdsgiver	Pkt. 01, stk. 06	Automatisk notifikation ved hver ny kopiseddel; arbejdsgivers visning/kvittering logges med tidspunkt.
Fortløbende nummerering af kopisedler ("AKK" + nr.)	Protokollat, stk. 3	Systemet tildeler automatisk fortløbende, entydige numre, der ikke kan genbruges.
Dokumentation af afsendelses- og modtagelsesdato	Skitse s. 16 (fodnote)	Kryptografisk tidsstempel på hver indlevering; ingen tvivl om datoer – stærkere bevis end poststempel.
Kritikfrister: 8 / 11 / 20 arbejdsdage	Pkt. 01, stk. 12-13	Automatisk fristberegning (ekskl. modtagelsesdag) med påmindelser til begge parter før fristudløb.
Kopi/kvittering til medarbejderen	Pkt. 01, stk. 14 (princip) / OK Pkt. 5, Stk. 4	Automatisk kvittering pr. e-mail (eller e-Boks) ved enhver indlevering, kritik og godkendelse.
Alle løndele skal kunne registreres, inkl. afkrydsning og fritekst	Pkt. 01, stk. 14 (princip)	Strukturerede felter for genetillæg, rejsetid m.v. suppleret med fritekstfelter.
Bevisværdi ved fagretlig behandling	Pkt. 01, stk. 36	Uforanderlighed efter indlevering (kryptografisk kontrolsum/hash), fuld versionshistorik, samlet eksport til organisationerne.
Papirform til medarbejdere uden digital adgang	OK Punkt 2, Stk. 8	Ethvert dokument kan udskrives i papirform på forlangende.
Neutralitet mellem parterne	Forudsætning for tillid, jf. stk. 36	Data hostes hos uafhængig tredjepart; ingen af parterne kan ændre eller slette indleverede dokumenter.

Konklusionen på funktionsanalysen er, at et digitalt system ikke blot *kan* opfylde Rørprislistens krav – det opfylder flere af dem *bedre* end papirformen, navnlig dokumentation af datoer, fristberegning og bevissikring.

7. Mulige indvendinger – og svar

7.1 Fodnoten om "personlig aflevering eller fremsendelse pr. brev"

Den eneste passage i Rørprislisten, der peger mod fysisk håndtering, er en fodnote til skitsen over kritikfrister:

"Ved aflevering forstås enten personlig aflevering eller fremsendelse pr. brev. Afsenderen skal ved tvivl kunne dokumentere afsendelsesdatoen."

Rørprislisten 2025, skitse side 16 (fodnote)

Tre forhold sætter fodnoten i perspektiv. **For det første** fremgår reglens formål af dens egen anden sætning: Det afgørende er, at afsendelsesdatoen kan dokumenteres – fordi kritikfristerne løber fra indleveringen. Digital indlevering med kryptografisk tidsstempel opfylder dette formål objektivt bedre end både personlig aflevering og brevpost, hvor dateringstvister netop er et tilbagevendende problem. **For det andet** er fodnoten knyttet til en illustrerende skitse, ikke formuleret som en materiel gyldighedsbetingelse – og den skal læses i sammenhæng med både Rørprislistens eget stk. 14 om elektronisk indberetning af arbejdssedler (afsnit 3.3) og overenskomstens Punkt 2, Stk. 8, hvorefter alle dokumenter i ansættelsesforholdet kan udveksles elektronisk. **For det tredje** kan enhver resttvivl elimineres lokalt med et bilag til akkordaftalesedlen (afsnit 9, spor 1) og generelt med et protokollat (spor 2). Det er rapportens anbefaling, at parterne lukker netop dette hul formelt, så spørgsmålet aldrig behøver at blive prøvet fagretligt.

Hertil kommer, at den praktiske forudsætning bag fodnoten er bortfaldet. Med postloven af 2024 blev befordringspligten ophævet, og PostNord omdelte sit sidste brev i Danmark den 30. december 2025; brevomdeling varetages herefter alene af den private operatør dao. De offentlige postkasser er nedtaget, PostNords frimærker er ugyldige, og breve skal indleveres i en pakkeshop eller afhentes mod gebyr, med en leveringstid på typisk flere dage. Sammenholdt med Rørprislistens kritikfrister på 8 og 11 arbejdsdage kan postgangen i sig selv opsluge en væsentlig del af fristen – og de "frankererede kuverter" til arbejdssedlerne, som Rørprislistens punkt 01, stk. 14 forudsætter udleveret, findes ikke længere i den form, teksten forudsætter. En fortolkning, der binder aflevering til fysisk brevpost, ville dermed fastholde parterne på en infrastruktur, der er afviklet, mens den elektroniske vej – som overenskomstens Punkt 2, Stk. 8 udtrykkeligt anviser – er hurtigere, billigere og bedre dokumenteret.

7.2 Underskriftskravet og "2 eksemplarer"

Kravet om underskrift angår vedkendelse: Det skal kunne fastslås, hvem der har afgivet erklæringen, og at vedkommende står bag den. Elektronisk signatur og bekræftelse fra en verificeret brugerkonto opfylder dette, jf. eIDAS art. 25 (afsnit 5). Kravet om to eksemplarer er papirlogik fra en tid, hvor det eneste værn mod ensidige ændringer var, at hver part lå inde med sit eget fysiske eksemplar. Digitalt opfyldes formålet stærkere: Begge parter har permanent adgang til den samme original, som ingen af dem kan ændre efter indlevering.

7.3 Medarbejdere uden digital adgang

Overenskomstparterne har allerede anvist løsningen i Punkt 2, Stk. 8: Medarbejdere, som ikke har mulighed for at anvende den elektroniske løsning, kan få dokumenterne i papirform ved henvendelse. Samme fallback-model bør indgå i enhver digital kopibogsordning, jf. kravlisten i afsnit 6.

7.4 Manipulations- og kontrolrisiko

En berettiget bekymring – især fra lønmodtagersiden – er, om et digitalt system, som arbejdsgiveren vælger og betaler, reelt kan bruges til at styre eller redigere dokumentationen. Svaret er, at kravene i afsnit 6 netop er designet mod dette: Uforanderlighed efter indlevering, fuld log, lige adgang for begge parter og hosting hos en neutral tredjepart, som ingen af parterne kontrollerer. Sammenlignet med papirvirkeligheden – hvor sedler kan bortkomme, omskrives eller bestrides – er et korrekt indrettet digitalt system en *styrkelse* af begge parters retssikkerhed, ikke en svækkelse. Det bemærkes, at netop dokumentationskvaliteten erfaringsmæssigt er kernen i mange akkordtvister om kopiarbejde og daglønstimer.

7.5 Værnebestemmelsen

Rørprislistens indledende værnebestemmelse fastslår, at ingen af de undertegnede organisationer eller deres medlemmer må "forsøge på ved noget som helst middel, åbent eller skjult, at modarbejde dens bestemmelser eller fremtvinge nogen forandring deri". Kunne digital kopihåndtering anses som et sådant forsøg? Svaret er nej. Bestemmelsen er en fredsklausul, der værner prislistens indhold mod ændringer gennemtvunget uden om forhandlingssystemet – den regulerer ikke, med hvilket værktøj parterne opfylder deres forpligtelser. En digital kopibog ændrer ingen bestemmelse; den er en måde at efterleve bestemmelserne på og skærper netop overholdelsen af skriftlighed, frister og dokumentation.

Hertil kommer, at parterne selv har åbnet de elektroniske kanaler (punkt 01, stk. 14 og VVS-overenskomstens Punkt 2, Stk. 8), og at denne rapports anbefalinger følger de legitime veje: frivillig lokalaftale mellem sagens parter og forhandlet protokollat mellem organisationerne. Et forslag fremsat til forhandling er ikke at fremtvinge en forandring – det er den fremgangsmåde, værnebestemmelsen forudsætter. Endelig bemærkes, at bestemmelsen værner prislistens faktiske indhold: Da prislisten ikke indeholder et krav om papirform (afsnit 3.2), ville det i givet fald være et krav om papir – ikke den digitale form – der føjede en ny bestemmelse til teksten.

Det bemærkes, at værnebestemmelsen af overenskomstparterne selv beskrives som et værn mod lokale aftaler, der ændrer eller tilpasser prislistens bestemmelser og betingelser til lokale forhold. Heller ikke på denne læsning rammes en aftale om digital kopibog: Den ændrer ingen priser, tillæg eller betingelser, og Rørprislisten forudsætter selv skriftlige lokale aftaler om netop proces og frister (afsnit 3.4). Formen er ikke en af prislistens bestemmelser.

8. Praksis og precedens

8.1 Elektroniske lønsystemer er de facto standard

Elektronisk tidsregistrering og digitale lønsedler er i dag altdominerende i branchen. Rørprislistens og overenskomstens bestemmelser om elektronisk indberetning (afsnit 3.3) er ikke fremtidsmusik, men en kodificering af eksisterende praksis. Det er svært at begrunde, at timesedlen må være digital, mens kopisedlen – der følger samme parter, samme akkord og samme frister – skulle være bundet til papir.

8.2 Akkord+ i el-branchen

Den stærkeste precedens findes i nabobranchen. TEKNIQ Arbejdsgiverne og Dansk EI-Forbund har i fællesskab udviklet den digitale platform Akkord+, der drives af EVU – EI- og VVS-branchens Uddannelsessekretariat. Platformen afløser det tidligere EBA-program, håndterer akkordopmåling, aftalesedler og en digital skurbog, giver begge parter indsigt i akkorden og anvendes på tværs af telefon, tablet og pc. TEKNIQ ophørte pr. 1. januar 2025 med at understøtte det gamle program.

Overenskomstparterne på el-området – hvoraf den ene, TEKNIQ Arbejdsgiverne, også er part i både Rørprislisten og VVS-overenskomsten – har altså ikke blot accepteret digital akkorddokumentation; de har selv bygget den, sat den i drift og udfaset papiralternativet. At de samme dokumenttyper skulle være retligt bundet til papir under Rørprislisten, harmonerer dårligt med parternes egen praksis. Hertil kommer, at driftsorganisationen EVU allerede i sit navn og mandat dækker VVS-branchen.

8.3 Parternes egen digitale praksis på VVS-området

Også på selve VVS-området er digital akkordhåndtering etableret praksis – hos lønmodtagersiden selv. Fællessekretariatets opmålere – opmålerordningen drives i fællesskab af Blik- & Rørarbejderforbundet og Dansk Metal – anvender i dag digitale opmålingssystemer ved udarbejdelsen af akkordregnskaber, og kopisedler og akkorderingsforslag indtastes i den forbindelse i systemet, så de kan indgå i regnskabet. Blik- & Rørarbejderforbundet stiller desuden et opmålerprogram til rådighed på sin hjemmeside, hvor medlemmer på akkord selv kan måle deres arbejde op.

Det betyder, at kopisedlens *indhold* allerede i dag behandles digitalt i parternes egen praksis – papirsedlen fra pladsen er blot kilden, der efterfølgende genindtastes manuelt. Den nuværende ordning er med andre ord ikke "papir i stedet for digitalt", men "papir plus digital genindtastning", med den fejl- og tvistrisiko, som enhver manuel transskription indebærer. En digital kopibog fjerner genindtastningsleddet og lader det dokument, parterne har vedkendt sig på pladsen, gå ubrudt ind i regnskabet.

Hertil kommer, at forbundet selv driver den digitale postkasse "Mit Blik og Rør" til sikker udveksling af dokumenter med personfølsomme oplysninger – f.eks. lønsedler og ansættelsesbeviser – og at overenskomster og prislister udgives digitalt via VVS-Lovportalen. Det dokumentindhold, der i dag lovligt fremstilles og behandles digitalt i parternes egne værktøjer, kan vanskeligt være underlagt et papirkrav i netop det led, hvor det indleveres og udveksles mellem akkordens parter. Digital kopihåndtering er ikke et brud med branchens praksis – det er en naturlig forlængelse af den.

8.4 Fagretlig praksis om punkt 01

De offentligt tilgængelige voldgiftskendelser om Rørprislistens punkt 01 understøtter rapportens analyse. I FV2025-567 (kendelse af 15. oktober 2025) fik lønmodtagersiden medhold i, at en kopiseddel uden skriftlig, motiveret kritik ikke udgør kritik i punkt 01's forstand, og fristreglerne blev håndhævet efter deres ordlyd. I FV2022-953 (kendelse af 19. oktober 2022) blev kravet om, at medarbejderen ved elektronisk tidsregistrering skal modtage en 1:1-kopi af sin indberetning, håndhævet – det fagretlige system har dermed ikke blot accepteret digital registrering, men håndhævet dens kvitteringskrav som en pligt. Og i FV2023-1207 (kendelse af 11. april 2024, byggeriets område) blev det fastslået, at akkordoverskud skal udbetales, når arbejdsgiveren overskrider kritikfristen – samme selveksekverende mekanisme som Rørprislistens punkt 01, stk. 13 og 15.

Mønstret er entydigt: Voldgiftsretterne håndhæver formkravene – skriftlighed, motivering, frister og kvittering – strengt efter deres indhold, og ingen offentliggjort kendelse har underkendt digital form. Et system, der automatiserer netop disse krav, arbejder med praksis, ikke imod den.

9. Anbefalet implementeringsmodel: to spor

Rapporten anbefaler en to-sporet tilgang, hvor spor 1 kan tages i brug af enhver virksomhed og akkordholder med det samme, mens spor 2 skaber varig, generel klarhed.

9.1 Spor 1: Bilag til akkordaftalesedlen (lokal aftale)

Inden for den adgang til skriftlige lokalaftaler, som Rørprislisten forudsætter (afsnit 3.4), kan virksomhed og akkordholder ved hver akkords opstart skriftligt aftale, at akkordens dokumentflow håndteres digitalt. Nedenstående udkast er formuleret, så det alene regulerer *formen* og udtrykkeligt fastholder alle Rørprislistens materielle regler:

UDKAST – Bilag til akkordaftaleseddel: Digital kopibog

Parterne er enige om, at kopibog, kopisedler, akkorderingsforslag, arbejds- og ugesedler samt del- og slutregnskaber i denne akkord oprettes, indleveres og udveksles digitalt via [systemnavn].

1. Digital indlevering i systemet træder i stedet for personlig aflevering og fremsendelse pr. brev. Registreringstidspunktet i systemet gælder som afsendelses- og modtagelsestidspunkt, og Rørprislistens kritikfrister beregnes herudfra i overensstemmelse med punkt 01, stk. 12-13.
2. Hver part modtager automatisk kvittering pr. e-mail ved enhver indlevering, kritik og godkendelse, jf. princippet i Rørprislistens punkt 01, stk. 14.
3. Indleverede dokumenter forsynes med tidsstempel og kryptografisk kontrolsum og kan ikke ændres efterfølgende. Begge parter har til enhver tid adgang til samtlige dokumenter og kan udskrive dem i papirform.
4. Rørprislistens og VVS-overenskomstens bestemmelser gælder i øvrigt uændret. Dette bilag regulerer alene formen for udveksling og dokumentation og tilsidesætter ingen af Rørprislistens bestemmelser.

Dato og underskrifter (virksomhed og akkordholder).

Fordi akkordholderen selv tiltræder bilaget, foreligger der udtrykkeligt samtykke – og situationen adskiller sig dermed fra den ensidige, varslede indførelse efter overenskomstens Punkt 2, Stk. 8 (afsnit 4).

9.2 Spor 2: Protokollat mellem overenskomstparterne

For at skabe generel klarhed – og overflødiggøre bilagsaftalen på sigt – anbefales det, at parterne tiltræder et kort protokollat, der ligestiller digital og fysisk kopibog, når en række objektive systemkrav er opfyldt. Kravene svarer til kravlisten i afsnit 6 og er leverandørneutrale:

UDKAST – Protokollat om digital kopibog og digital udveksling af akkorddokumenter

Overenskomstparterne er enige om, at kopibøger, kopisedler, akkorderingsforslag, arbejds- og ugesedler, akkordaftalesedler samt del- og slutregnskaber efter Rørprislisten kan oprettes, underskrives, indleveres, udveksles og opbevares digitalt.

Digital indlevering og udveksling ligestilles med personlig aflevering og fremsendelse pr. brev, når det anvendte system opfylder følgende krav:

- a) Enhver registrering forsynes med entydigt tidsstempel, og kritikfrister beregnes ud fra dette i overensstemmelse med Rørprislistens punkt 01, stk. 12-13.
- b) Medarbejderen modtager automatisk kopi/kvittering på oplyst e-mailadresse eller via e-Boks, jf. princippet i punkt 01, stk. 14.
- c) Alle løndelev kan registreres, herunder ved afkrydsningsmuligheder og fritekstfelter.
- d) Indleverede dokumenter kan ikke ændres efterfølgende, og der føres fuld log over alle hændelser.

e) Begge parter har lige adgang til samtlige dokumenter og kan få dem udleveret i papirform.

f) Data opbevares betryggende hos en part, som hverken virksomhed eller akkordholder ensidigt kontrollerer, og kan udleveres samlet til organisationerne til brug ved fagretlig behandling.

Medarbejdere, som ikke har mulighed for at anvende den digitale løsning, kan fortsat anvende fysisk kopibog, jf. VVS-overenskomstens Punkt 2, Stk. 8.

10. Konklusion

Rørprislisten 2025 stiller krav om skriftlighed, underskrift, datering, forelæggelse og frister – men intet krav om papir. Overenskomstparterne har selv indskrevet elektronisk indberetning af arbejdssedler i Rørprislisten og aftalt en generel adgang til elektronisk udveksling af alle dokumenter i ansættelsesforholdet, og de har på el-området selv udviklet og udrullet digital akkorddokumentation. Den almindelige aftaleret og eIDAS-forordningen understøtter samme resultat, og fagretlig praksis har håndhævet både fristreglerne og det digitale kvitteringskrav – uden at nogen offentliggjort kendelse har underkendt digital form (afsnit 8.4).

En digital kopibog, der afbilder Rørprislistens regler 1:1 og opfylder kravlisten i afsnit 6, er derfor ikke en fravigelse af regelsættet, men en mere sikker måde at efterleve det på: Datoer dokumenteres objektivt, frister beregnes automatisk, begge parter har altid adgang til de samme uforanderlige dokumenter, og det fagretlige system får et renere bevisgrundlag, når tvister opstår. Det anbefales, at virksomheder og akkordholdere allerede nu anvender bilagsmodellen i afsnit 9.1, og at organisationerne optager drøftelse af protokollatudkastet i afsnit 9.2 – eventuelt som forsøgsordning på udvalgte projekter, med evaluering i regi af Rørudvalget.

Spørgsmål til rapporten kan rettes til undertegnede.

Tommy Andersen

Konsulent i Rørprislisten og projektleder, Køge

Bilag A: Oversigt over de centrale bestemmelser

Bestemmelse	Indhold i hovedtræk
Rørprislisten 2025, punkt 01, værnebestemmelsen	Fredsklausul: Organisationerne og deres medlemmer må ikke modarbejde prislstens bestemmelser eller fremtvinge forandringer heri. Regulerer prislstens indhold – ikke formen for opfyldelse (afsnit 7.5).
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 02	Akkordaftaleseddel udfærdiges af arbejdsgiver, tilbageleveres underskrevet inden 8 arbejdsdage; udfyldes og underskrives i 2 eksemplarer, hvoraf akkordholder beholder det ene.
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 06	Krav om ekstrabetaling angives i firmaets kopibøger, som forelægges arbejdsgiveren hver uge.
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 07	Ikke-prissat arbejde akkorderes særskilt; betaling aftales skriftligt, eventuelt i kopibog.
Rørprislisten 2025, protokollet vedr. akkorderede priser, stk. 3 og 5	Akkorderede priser markeres "AKK" med kopisedlens nummer (stk. 3). Virksomhed og akkordholder kan ved hver akkords opstart skriftligt aftale afvigelser fra protokolletets bestemmelser, dog uden at tilsidesætte prislisterne (stk. 5).
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 11	Fejl og mangler indføres i kopibog; afslutningsdato fastlægges skriftligt på akkordaftaleseddel eller i kopibog. Arbejdsgiveren kan ikke rejse yderligere krav efter akkordens afslutningsdato.
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 12	Akkordregnskab indleveres senest 20 arbejdsdage efter afslutningsdatoen. Kun ved skriftligt fastlagt afslutningsdato og dokumentation kan parterne påberåbe sig fristernes udløb.
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 13	Kritik af del-/slutregnskab: skriftligt motiveret inden 11 arbejdsdage. Kritik af kopisedler, akkorderingsforslag og ugesedler med dagløn timer: skriftligt motiveret inden 8 arbejdsdage. Overskridelse betyder normalt godkendelse.
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 14 (= VVS-OK Punkt 5, Stk. 4)	Elektronisk indberetning af arbejdstid (arbejdssedler) anerkendes; bestemmelsen står under Løn og akkordudbetaling. Medarbejderen skal modtage kopi på oplyst e-mail eller e-Boks; alle løndelev skal kunne indberettes via afkrydsning og fritekst. Frankerede kuverter og kopibog leveres kun, hvor elektronisk indberetning ikke benyttes.
Rørprislisten 2025, skitse side 16 (fodnoter)	Aflevering forstås som personlig aflevering eller fremsendelse pr. brev; afsenderen skal ved tvivl kunne dokumentere afsendelsesdatoen. Modtagelsesdagen tæller ikke med i kritikfristen.
Rørprislisten 2025, punkt 01, stk. 35-36	Faglig strid søges løst ved lokal forhandling; mæglingsbegæring vedlægges referat, eventuelt i form af kopisedler, akkorderingsforslag eller kritiseret regnskab.
VVS-overenskomsten 2025-2028, Punkt 2, Stk. 8	Alle dokumenter i ansættelsesforholdet kan udveksles elektronisk (f.eks. e-mail og e-Boks) efter 3 måneders varsel; papirform på forlangende for medarbejdere uden digital adgang.
eIDAS-forordningen (EU) nr. 910/2014, art. 25	En elektronisk signatur må ikke nægtes retsvirkning eller bevismæssig værdi, alene fordi den er elektronisk.
Bogføringsloven (lov nr. 700 af 24. maj 2022)	Krav om digital opbevaring af regnskabsmateriale for de fleste virksomheder; lønbilag, herunder akkordregnskaber og sedler, indgår allerede i digitale flows.